

10354

Solter casat y
Violo

Milla

SOLTER, CASAT Y VIUDO

MONÓLECH EN VERS

original de

LLUIS MILLÀ

Representable per tot'arreu

BARCELONA

Imp. Francisco Badia, Dr. Dou, 14

1907

PERSONATJE

RAMON: jove de 24 anys. (1)

- (1) Qui representi aquest monòlech, procuri abans de tot, tenir alguna de las moltas condicions del eminent artista Frégoli.
-
-

Es propietat del autor.

«La Sociedad de Autores» es l'autorizada pe'l cobro dels drets de representació.

L'autor se reserva tots els drets que la ley li concedeix.

Acte únic

*Saleta elegant de solter Al fons una mampara ahont
s'hi puga amagar una persona.*

EN ESCENA

*Apareix RAMON ab bati, sentat en una butaca,
fumant un cigarrillo.*

Estich en un compromís
que'm te molt amohinat.
Tres amichs he consultat
per sapiguer ben precís
quin estat te mes valía,
y cap d'ells ab son talent
m ha donat rahó patent
del modo que la volía.
L'un solter, l'altre casat,
l'altre viudo:—els tres amichs
ab mes ó menos fatichs
ingenuament han parlat.
Mes després que sas rahons
filosofo, trobo que...
son de tant distint paré,
que augmentan mas confusions.

(Aixecantse.)

Per fer mes factible'l cas

els imitaré á tots tres.
Veyám si algú de vostés
sab trobar bon desenllás.
Primé amich: en Serafi
Casaderas. Bon xicot:
solter, elegant, guapot.
Escoltin lo que'm va dí.

*(Va al darrera de la mampara, surtint tot seguit per
l'altre costat, vestint terno d'americana clar, som-
brero de palla y bastó: Tipo simpàtich: bigotet: 19
anys)*

Vaja, qu'estich mes content
que si'm toqués una herencia
d'algun tío americano
dels que tot just se coneixen
y't deixan una fortuna
á l' hora que menos pensas.
A mi ningú'm deixa res:
al revés: jo soch qui deixa...
Mes ben dit, qui deixarà
de ser solter demá al vespre.
¡Me caso, senyors, me caso.
Ja tinch los papers en regla.
Ja tinch llogats dotse cotxos.
Ja tinch la fonda que espera.
Ja tinch la levita nova.
Tinch tota la parentela
avisada á l' hora justa,
y fins si trobo una orquesta
que m'ho fassi baratet,
la llogo y ¡viva la grésca!
Farém ball de societat
per completar la gran festa.
Tot ho tinch á punt de solfa:

tot previngut, tot m'espera.
No mes me falta la núvia
y la feyna ja está llesta.

(*Cambiant de tó*)

Entenems: no pensin mal,
ni fassin la rialleta
tot dient:—Aquest xicot
deu ser tocat de la cresta!
¡Diu que tot ho te arreglat
y li falta la promesa!—
No senyors, ne vuy dí aixó:
la núvia la tinch ben certa,
lo que'm falta es que á la núvia,
ó mellor dit, la Carmeta,
li enllesteixi la modista
un vestit que's fa de seda
¡Pero ella está á punt! Ja ho crech.
Ja ho crech que ho está, ¡pobreta!
Fa quinze días que no
somía altre cosa y pensa
mes, que'l día del casori
que ab tanta alegría espera.
Y jo també, la vritat,
estich esperant l'escena
mes colminant de la vida
per gosar ditxa complerta.

(*Ab malícia.*)

Molts amichs al sapiguer
mon festeig, no volen creurer
lo que'ls dich del matrimoni:
diuhen qu'es una novela
per fe una nova conquista
com las que'l Tenorio feya.
Aquesta vegada, no,
no menteixo d'una lletra.
Jo soch aixís, decidit.
Un día cansat de veurem

sol á casa, fastidiat,
sempre'l mateix, fet un ensa,
vareig dirme á mi mateix:
—Serafi, ja has fet prou gresca.
Es precis pensá una mica
pe l porvenir. La vellesa
sense'l verdader carinyo
d'esposa y fills que't voltejan,
es molt amarga y penosa,
segons diu qui té esperiencia.
Ara hi ets á temps ¡que fas!
¡T'embarcas! ¿No't mous de terra?
¿O segueixes com fins are
fet un Tenorio á la vela?
Penso un poch, y dich:—Si, si...
Ara si que va de veras:
estich decidit, me caso
y acabém las *francachelas*,
las historias y'ls romansos
que á la fi't farián perdre.
Avuy deixaré á la Lola,
la Paquita, la Manuela...
pagaré al sastre vint duros.
Al sabaté, la guanterera...
Els donaré á compte un pico
perque no'm piquin la cresta.
Arreglaré'ls meus negocis,
m'apartaré dels troneras,
y, vaja, está dit, me caso,
viure aixís me dona pena.
La vida que duch no es vida...
Es un bullit, una gresca
sense cap solta ni volta,
sense marca, sense regla.
Tot lo dia fora casa,
totas las nits vingan *juergas*...
Y després ¿qué? Res: fastidi...

una boca ab salivera,
uns ulls apagats, vidriosos,
unas camas que flaqueixan,
uns brassos que no s'aguantan,
un pensament que no pensa,
un valor que languideix
y un cos que roda per terra.—

(*Cambiant de tò.*)

Aixó es lo que vareig dirme
y lo que ab mi ja comensa
à practicar-se ab molt goig
deixantme d'amichs y gresca

(*Ab idealisme.*)

Jo ja'm veig amo de casa;
lo que's diu, á casa meva,
ab ma muller estimada
servicial y riallera.

¡*Angel del hogar!* Com diuhen
las narracions novelescas.

Sempre atenta y carinyosa
per emprendre tota feyna.

—¿Tens fret, nino meu? Acostat.

—¿Tens calor? donchs pren la fresca.

—¿Estás malaltet? ¿vols caldo?

¿Vols que vagi á buscá'l metje?

¡Vols que... Vaja, lo que passa
entre dos que be s'avenen:
sempre la rialla als llabis,
sempre alegroys, y may penas.

Cor que vols, cor que desitxas,
lo que's diu ditxa complerta.

(*Ab entusiasme creixent.*)

Torno á repetir, me caso.

Aquí acaba'l calavera
y aquí comensa la vida
del home casat en regla.

Ara ja ho saben, disposin
d'en Serafi Casaderas.

(Saluda y se'n va pe'l biombo tornant á surtir tot seguit ab bati com abans.)

Tal es lo que molt content
l'amich Serafi va dirme
Jo, está clar, vaig decidirme
á casarme incontinent
Y sense més cavilar,
ab una corbata nova,
vaig posarme'l cor á prova
decidit á demanar
el sí formal de la dona,
que, jove, guapa y soltera
pe'l carré fos la primera
que'm mirés sols una estona.
¡A qui no exalta'l calor
en que pinta'l matrimoni
l'amich Serafi! ¡dimoni!
¡Aixó es un esclat d'amor.
Pero á l'endemá mateix
trobo en Pau, home casat,
tot dientme exasperat:
mot per mot lo que segueix.

(Torna darrera'l biombo surtint vestit de chaqué, ab la corbata desfeta y acalorat. Barba, cabell mal pentinat. 30 anys. Tipo nerviós.)

Dona, sogra, criaturas,
dugas tías, un cunyat,
dos cosins, lloguer de casa,
un lloro, quatre pinsans,

una gossa perdiguera,
un perdigot y dos gats,
aixó es lo que porto á sobre,
(*metàforament* parlant)
desde'l dia que'n mal hora
no'm vaig casá, 'm van cassar.

(*Pausa curta.*)

¡Y encare hi haurá qui aboni
las delicias del casat!
Encare hi ha algun ximplici,
algun panotxa, babau,
que surti cantant *romanzas*
ab veu de llorito real
dient:—¡La dona es un angel!
¡Es una rosa de maig!
Es del amor la dolsura!
¡Es el símbol de la pau!
¡La familia! ¡La de casa!
¡La cultura! ¡La moral!
¡La... deixonsas! ¡La.. dallonsas!
Y trenta mil disbarats
á lo cual sempre contesto:
—¡Perque no'm caygué'l batall
de la campaneta, ó llengüa,
quan lo *sí* vareig donar
vestit ab levita nova
y plé d'ilusions al cap!
¡Perque, anant cap á l'iglesia
no's va desbocá'l caball
del cotxe que'm traginaba
y no'm vareig trencá un bras
ó la cama, ó la guardiola
dels pensaments del casar!

(*Tocantse'l cap.*)

¡Perque, el dia del casori
tres ó quatre hores abans
no's va declarar la peste

bubónica galopant,
ó al menos no va sentirse
un terremoto total
com lo de la Martinica,
que's diu que n'hi ha tots los anys!

(Ab ensupiment.)

¡Soch casat en tota forma,
no me'n puch pas escapar!
La dona, no es una dona
es un soldat de caball.
En ma casa tothom crida
la dona, la sogra, el gat.
¡Tothom vol tenir rahó!
¡Tothom s'exclama! ¡Quins brams!
¡Brams d'ase! ¡Brams de tempesta.
De tempesta ab trons y llamps,
pedra seca y turbunada,
terremoto, y per final
pluja de taulas, cadiras,
ollas, cassolas y plats.
No guanyém pas per vagilla
ab aquestos temporals,
• Los vehins be prou s'esclaman
sempre del terrabastall.
Prou s'esclama'l propietari
també que no pot cobrar,
mes presentantli la sogra
l'home ja fuig com un llamp.

(Sempre molt jogat.)

A casa ningú treballa,
tot surt del meu pobre guany
y tothom menja del tros,
sogra, tios y cunyats,
cosins, gossos, criaturas,
perdigot, lloro y pinsans.
La Republica d'Andorra
ab totas sas llibertats,

la gran torre de Babel
ab tot lo seu guirigay.
el Born, la Pescateria,
fins lo mercat de Calaf,
no tenen comparació
ab lo que m'está passant.
¡Deu meu! ¡Deu meu, quin martiri!
Dupto que Sant Sebastiá
patís més que jo, ab las fletxas
que van tirarli ¡qu'es cas!
A mi de fletxas no'm tiran,
me tiran los plats pe'l cap
Ben mirat vé á se'l mateix...
Es di'l mateix, surt mes car,
perque al fi de la jornada
jo sol pago'ls plats trencats.
¡Aixó no es vida! ¡No es vida!
¡Aixó es un' olla, es un cau
de bestiolas anarquistas,
es el *disloque*, es la *mar*,
La mar con barcas y todo
com diuhen los castellans.
Mirin si estich aburrit,
que fins no'm vuy exclamá
per veure si aixis la bilis
dins del cos vá fermentant
y de cop ¡pataf! revento
y puch posar punt final
á la míssera existencia
d'aquest infelís casat,
d'aquest Pau Bonnin, que tota
la vida ha sigut un Pau,
sense que la pau pogués
trobá en sa casa ja may.

(Se'n va per darrera'l biombo surtint ab bati com abans.)

Tan parat me va deixar
l'amich Pau, com no esperaba,
que, sens sabé'l que'm passaba
mes d'un'hora vaig quedar.
Mes un concell tant distint
del primer de la revista
mereix tercera entrevista
per veurer com va seguint
la conquesta comensada.
Així ab lo concell de tres,
podré saber quina es
la opinió mes ben fundada
del estat matrimonial.
Consultém á un viudo, sí.
Un viudo, me sembla á mí
que serà'l mes imparcial.
Dit y fet: vaig á buscar
á don Feliciano, y ell,
fugint de donar concell
d'aquest modo va parlar.

(Va al biombo y surt ab sobretodo, barret de mitja copa y bastó. Polséras llàrgas, mitja calva, tipo passífich: 50 anys.)

Jo soch viudo, me'n alabo.
Viudo aquí y á tot arreu,
ab cédula personal
que ho acredita de fet.
Jo no vuy del matrimoni
dirne mal ni dirne bé,

perque aquestas cosas son...
son assumptos indiscrets.
Jo, l'únich que sempre dich
tractantse de casament,
que, quan un compra un meló
no sabém may quin gust té
fins que l'hem tastat, y encare
moltas vegadas depent
troba'l mes ó menos dols
segons lo que abans menjém:
segons l'ilusió que'ns fà,
segons tením el ventrell.
Ara, per lo que á la meva
persona se refereix,
estich com el peix á l'aygua,
si es que'n l'aygua está be'l peix.
Surto quan me dona gust:
no torno fins que'm ve bé.
Menjo á l'hora que á mi'm plau.
Dormo sense cap torment.
Faig lo que'm dona la gana
sense demanar parer
á dona, sogra, cosins,
cunyats y demés parents.
Soch llibre com un llorito
que la gabia li han obert
y ha dit emprenent volada:
—Senyors, tot lo mon es meu.—
Jo, com es de suposar
per ser viudo, de primer
vareig tenir que casarme,
y un cop casat formalment
va ser també punt precís
que la dona's descuidés
un día de respirar,
y estirant la *pata* ¡nyech!
ja la tens en tota forma

morta del cap fins als peus.
Vaig plorarla per rutina...
vaig vestir dol per la gent...
Mes després, *¡ancha es Castilla!*
¡Qui mes felís y lleujer
que'l meu cos y la meva ànima!
¡Aixó es talment viure al cell!
Me trobo tan be sent viudo
que'ls hi dich de bona fé,
si fos solté'm casaría
pe'l gustasso solsament
de pogué al cap de mitj any
enviudá y quedar tan fresch.
Lo males que aquestas probas
poden surtirne al revés:
pues si en compte d'esser l'home
qui enviudi, n'es la muller,
fas un pa com unas hostias
y á las horas tot ho perts.

(*Fregantse las mans ab satisfacció*)

¡Qui estigui be que no's mogui!
diu lo dicho. Jo estich be,
per lo tant, campí qui pugui.
¡Soch felís! Visch molt content.
Me passejo tot lo día,
ningú m'estira ni empeny,
y quan entro á casa meva
no'm falta ni'm sobra res.
Soch felís, ho repeteixo,
y cent mil cops ho diré.
Fins lo meu nom y apellido
me ve pintat y es de lley:
Feliciano Montalegre
viudo del cap fins als peus.

(*Se'n va al biombo y surt tot seguit vestint bati.*)

Bueno: ja han vist la manera,
que per ferla mes palpable
li feta representable,
dels amichs que ab fe sincera
expresan sa condició
del estat que'ls tres se veuhen.
Ab las ideas que treuhen,
à vostés pregunto jo:
—Dels tres estats que he pintat
¿quin es mes bo? Qui hi atina,
¿Qui l'encerta l'endevina?—
Aquesta es la gran vritat.
Lo solter viu d'ilusions.
L'home casat, de realisme,
y'l viudo d'escepticisme
faltat en tot d'emocions.
Lo cual proba clarament,
que, aquest mon, es mon de monas
ahont las mes de las personas
ni'l dimoni las entent.
Per lo tant, lo més segú
pe'l que vulga pendre estat,
es, cumplir sa voluntat
y no escoltarse á ningú.

PROU

